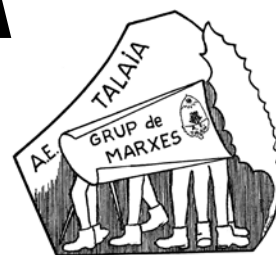

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA **TALAIA**

RELAT DE LA XXV CAMINADA POPULAR de Vilanova i la Geltrú

Pista Autòdrom

27 de gener de 2013

Seu de la Talaia - carrer de Sant Gregori - rambla Principal i rambla de la Pau - carrer de l'Àncora
rambla de la Farola - pont damunt el torrent de la Piera - pujada de Sant Cristòfol
camí dels Colls o de la Muntanyeta - urbanització Casa del Mar - camí de Miralpeix
urbanització de Miralpeix - can Girona del Camí - Autòdrom de Terramar - el Clot dels Frares
camí del Carç - muntanya del Pedroell - els Cocons - Xoriguera - can Mironet del Bosc
carretera de Solers - camí vell de Ribes - avinguda dels Països Catalans - rambla de Pep Ventura
plaça de la Moixiganga - plaça de les Casernes - Seu de la Talaia

AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada

Ajuntament
Sant Pere de Ribes

CONSORCI DELS
COLLS I MIRALPEIX
COSTA DEL GARRAF

INTERSPORT
OLARIA

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

XXV CAMINADA POPULAR

L'Autòdrom de Terramar

27 de gener de 2013

Seu de la Talaia - carrer de Sant Gregori - rambla Principal i rambla de la Pau - carrer de l'Àncora
rambla de la Farola - pont damunt el torrent de la Piera - pujada de Sant Cristòfol
camí dels Colls o de la Muntanyeta - urbanització Casa del Mar - camí de Miralpeix
urbanització de Miralpeix - can Girona del Camí - Autòdrom de Terramar - el Clot dels Frares
camí del Carç - muntanya del Pedroell - els Cocons - Xoriguera - can Mironet del Bosc
carretera de Solers - camí vell de Ribes - avinguda dels Països Catalans - rambla de Pep Ventura
plaça de la Moixiganga - plaça de les Casernes - Seu de la Talaia

El Clot dels Frares. Dibuix fet per Pau Roig Estradé (1970)

Salutació del president

Benvolguts i benvolgudes caminaires,

Ja hem arribat a la vint-i-cinquena edició de la nostra Caminada Popular.

Fem memòria: la primera Caminada Popular, feta el 22 de gener de 1989, fou organitzada per commemorar el mil·lenari de Catalunya, que se celebrà per aquella època. En la presentació del relat complementari es deia: *“si tot va bé, potser un altre any repetirem l'experiència.”*

La bona acollida d'aquella proposta féu que es repetís any rere any. I així ha estat com les persones integrants del Grup de Marxes i Caminades de la Talaia, prenent el relleu els uns als altres, han mantingut aquesta activitat ben viva durant aquestes vint-i-cinc edicions.

Avui, per a molts de vosaltres, la Caminada Popular és una cita esperada, una activitat que ja ha quedat fixada en el calendari i que, sovint, enceta una temporada d'excursions i rutes per muntanya.

Si és així, ho celebrem.

El relat que teniu a les mans ha estat elaborat amb tota la cura i amb l'objectiu de facilitar-vos detalls patrimonials, històrics, toponímics i paisatgístics de l'excursió d'avui. Així podreu combinar el fet de caminar amb el coneixement del territori i de tot allò que hi ha quedat incorporat amb el temps.

Serveixi aquesta presentació com a reconeixement a totes les persones que han col·laborat en l'organització d'aquestes vint-i-cinc caminades populars i en record dels milers i milers de participants.

Amics i amigues, que tingueu una feliç Caminada Popular.

Joan Raventós Hill

President de l'Agrupació Excursionista Talaia

QUADRE DE DADES TÈCNIQUES

HORARI PREVIST	INDRET	INCIDÈNCIA	DIST. ARROSSEGADA
8.30 h	Local AE Talaia	Sortida	0.000 m
8.38 h	Rbla. Principal - c. Havana	Pas vigilat organització	0.450 m
8.45 h	Carrer de l'Àncora	Cap	0.880 m
8.53 h	Rbla. Farola - Rda. Europa	Pas vigilat Policia local	1.420 m
9.02 h	Pont damunt la via	Agrupament 5'	1.930 m
9.18 h	Cruïlla de camins dels Colls	Agrupament 5'	2.570 m
9.39 h	Mirador dels Colls	Agrupament 5'	3.430 m
10.05 h	Entrada urbanitz. Miralpeix	Esmorzar 30'	4.660 m
10.55 h	Sort. urb. - camí Can Girona	Agrupament 5'	5.850 m
11.13 h	Carretera de Sitges	Pas Mossos Esquadra	6.300 m
11.20 h	Entrada a l'Autòdrom	Agrupament 10'	6.660 m
11.44 h	Camí del bosc	Cap	7.510 m
12.02 h	Riera de Ribes - Camí del Carç	Cap	8.240 m
12.13 h	Rotonda ctra. Puigmoltó	Pas Mossos Esquadra	8.940 m
12.32 h	Pont damunt autopista - Xoriguera	Agrupament 5'	9.950 m
12.51 h	Carretera de Solers	Pas vigilat	10.880 m
13.16 h	Rbla. Països Catalans - Ronda Europa	Pas vig. Mossos	11.670 m
13.27 h	Carretera de Vilafranca – Tacó	Pas vigilat	12.070 m
13.39 h	Rbla. Pep Ventura - Ronda Ibèrica	Pas vigilat Policia local	12.760 m
13.53 h	Local AE Talaia	Arribada	13.500 m

XXV CAMINADA POPULAR

Seu de la Talaia - rambla Principal i rambla de la Pau - rambla de la Farola
 pujada de Sant Cristòfol - camí dels Colls o de la Muntanyeta - camí de Miralpeix
 urbanització de Miralpeix - can Girona del Camí - Autòdrom de Terramar - el Clot dels Frares
 muntanya del Pedroell - els Cocons - Xoriguera - can Mironet del Bosc - camí vell de Ribes
 avinguda dels Països Catalans - rambla de Pep Ventura - plaça de la Moixiganga
 plaça de les Casernes - Seu de la Talaia

Fotografies de Jesús Santacana

Esmorzar vora Miralpeix

Una nova fita per als caminaires: l'Autòdrom

Ja en són vint-i-cinc. Hem assolit l'argent en les Caminades Populares. Per iniciativa del malaguanyat talaienc Joan Virella vam començar l'any 1989 commemorant els **Mil·lenaris de Catalunya i del castell de Ribes**. La segona edició es va titular **Caminant cap als orígens**, ja que, per darrera vegada, l'esmentat Joan Virella ens va portar fins a la nostra mare **Cubelles**. Sense la seva presència, la tercera convocatòria representà un repte per a nosaltres i avui encara ens veiem amb cor de continuar. En aquest quart de segle s'han produït tota classe d'esdeveniments, siguin talaiencs, locals, comarcals, provincials o nacionals, però els més importants potser encara no s'han gestat. Diuen que tal vegada el futur ens aportarà incertesa, ço que origina que desconexim quan i com s'acabaran les nostres caminades. Entretant, el quefer diari ens demana persistir mentre sigui possible organitzar convocatòries populars d'aquest tipus, esportives i festives alhora. I que sigui per molts anys.

Durant aquests anys hem eixit de Vilanova i la Geltrú en totes les direccions disponibles. Les primeres caminades no van tenir cap impediment en camejar per antics i llargs camins de carro, senders, corriols, dreceres i marrades. Més tard, les noves carreteres i autopistes ens barraren el pas i vam haver d'adaptar-nos a les circumstàncies, emprant ponts i foradades artificials per tal de poder allunyar-nos un xic de la població i escollir un circuit apte per a tothom. Avui, una vegada més, sortim de la ciutat en direcció a llevant amb la finalitat d'assolir un altre lloc inèdit en les caminades: **l'Autòdrom de Terramar**, un paratge freqüentment visitat per les colles de jubilats que entren alguns dies laborables per estirar les cames.

L'itinerari d'avui disposa d'alguns trams coincidents amb la **IV Caminada de l'any 1992**, de la **XI de l'any 1999** i de la **XVIII de l'any 2006**. La primera va passar pels Colls, la punta Grossa, les Coves, Miralpeix, l'ermita de Gràcia, el Fitó i la Muntanyeta, tornant a casa per Sant Cristòfol. La segona va recórrer la platja de Sant Cristòfol, els Colls, el mas d'en Pasqualí, el castell de Miralpeix i can Girona del Camí, regressant per Vilanoveta i les Roquetes. La tercera transcorregué pel passeig Marítim, Sant Cristòfol, el sender GR-92 de les roques, els Colls i Solicrup. En aquesta ocasió el retorn es fa per la ronda d'Europa, la ronda Ibèrica, el Tacó i Cap de Creu.

Fa tres anys, el 2010, en la cita vers el **camp de Tir del Montgròs**, vam comptar amb quatre-centes i escaig inscripcions; en fa dos, el 2011, en la sortida envers el desconegut **corral del Miró**, es van totalitzar 529 persones inscrites. Llavors vam escriure amb raó que aquella edició havia resultat una Caminada Popular d'alta participació; l'any passat, en la nostra visita a la també inèdita **font de can Sidro**, tot just s'arribà a 257 enregistrats. Cal no desmerèixer la diferència d'un any a l'altre, car hi poden intervenir diversos factors, bàsicament la meteorologia i la seva previsió. En ple hivern, si el dia es presenta assolellat convida a sortir de casa per anar a caminar. Esperem que enguany sigui un jorn de bon sol i podem gaudir d'unes hores de lleure envoltats de la reivindicada i escassa natura que subsisteix en aquesta porció de les costes de Garraf.

Presentació

Tot i que la distància d'anada i tornada és de tretze quilòmetres i mig, és de fàcil caminar, car el trajecte és bastant planer. Sols trobem alguns repetjons, com són el de la pujada de **Sant Cristòfol**, el de **la Muntanyeta**, els del **camí de Miralpeix**, el del **camí dels Cocons** i, per finalitzar, la pujadeta fins al **Tacó**: veritablement una Caminada Popular. Aquesta XXV cursa es pot fer en **poc més de cinc hores**, incloent-hi l'**esmorzar** i les parades de **reagrupament** que s'haurien de respectar. Així, si sortim del carrer del Comerç a les **8.30 hores**, tenim previst tornar **abans de les 14 hores**. Desitgem a tota la concurrència una **bona passejada!**

Descripció de la caminada

De la Talaia partim en direcció sud per girar tot seguit a la dreta pel **carrer de Sant Gregori** fins a la **plaça de les Neus**. En aquest lloc es tomba a mà esquerra per passejar en direcció a mar per la **rambla Principal (pas vigilat**

Can Pahissa

a la **rambla Transversal**) i tot seguit per la **rambla de la Pau**. Un cop s'ha travessat el ferrocarril pel pas de sota la via, ens desviem a mà esquerra pel **carrer de l'Àncora**, creuant el carrer de la Llibertat i deixant també el de les Balears, per tal d'encetar la nova **rambla del Far o de la Farola**, passeig construït damunt el desviament del **torrent de la Pastera**. Aquest vial el fem en tot el seu recorregut per finalitzar en la **ronda d'Europa**. A continuació es creua la ronda pel **pas zebra (pas vigilat)** i seguidament es transita pel pont sobre el **torrent de la Piera**; enfilem la **pujada de Sant Cristòfol**, on a la dreta tenim la **Farola** i, més amunt, a mà esquerra, l'**ermita de Sant Cristòfol**. Pocs metres després, a l'entrada del pont situat damunt la via del ferrocarril fem el **primer reagrupament de 5'**.

Per mitjà del pont s'arriba al **camí dels Colls o de la Muntanyeta**, de sòl terrós, no fa molt de temps arranjat amb molta cura per oferir el **Camí Pedalable Vilanova – Les Roquetes – Sitges**. Es tracta d'un traçat paral·lel a la costa, apte com un mitjà per conèixer el Medi Ambient a peu o amb bicicleta, recorregut confeccionat pel

Consell Rector del Consorci dels Colls – Miralpeix Costa del Garraf. Vora l'entrada de la **masia dels Colls**, en una cruïlla de camins, fem el **segon reagrupament de 5'**.

En aquest indret s'agafa un corriol carener que puja un xic pel costat d'una **fita de terme**, la qual indica que penetrem en el **municipi de Sant Pere de Ribes**. Més endavant s'arriba a la **urbanització Casa del Mar**, on és escollit un passeig per a vianants paral·lel al **carrer Baluard** i així atènyer l'entrada principal vigilada des d'una caseta del guarda. En aquest punt, girem a la dreta pel **carrer Blaumar** per arribar a un excel·lent **mirador sobre el mar**, d'on es domina el port i la masia dels Colls. En aquesta miranda fem el **tercer reagrupament de 5'**. Sota mateix de nosaltres es veu la barraca de **Buenos Aires**.

Just on hi ha una cadena situada en la carena de la **serra dels Paranyes de les Mesquites**, s'entra en el **municipi de Sitges** i s'inicia el que resta del **camí dels Colls a Miralpeix**, tram així mateix arranjat per l'esmentat Consorci. Aquest antic camí carreter presenta desnivells, ja que creua fondalades que desemboquen a la costa i, tot seguit, puja carenetes. La primera depressió és el **fondo de les Mesquites**, després es passa el **fondo del mas Pasqualí** i finalment el **fondo d'en Jaques**.

En el darrer carener, el de la **serra dels Paranyes** –serral que baixa del Fitó de Miralpeix, que segueix vers el turó del Codolet i acaba en la punta de les Coves–, en el punt on finalitza el còmode camí del Consorci, hi havia una altra cadena que barrava el pas als vehicles que volien entrar en la **urbanització de Miralpeix**. Avui potser no hi haurà la cadena. En aquesta esplanada s'ha establert el **quart reagrupament de 30 minuts per esmorzar**. Bon profit!

Salvada la careneta, a mà esquerra seguim pel **carrer de Miralpeix**, traçat pel costat de l'enrunada **masia de Miralpeix** i la seva destruïda torre de defensa. A la banda dreta tenim l'hotel **Dolce Sitges**, grandios edifici que envolta l'antic **molí de vent de Miralpeix**.

En la rotonda on fineix el carrer de Miralpeix fem el **cinquè reagrupament de 5'**. En aquesta cruïlla de camins elegim el de **can Girona del Camí**, de pis de terra i planer. Passada la masia i abans de creuar la recta de la carretera de Sitges hem de tenir **compte: és pas vigilat pels Mossos**. Creuada la carretera seguim pel rectilini camí de l'altre costat, que travessa la **riera de Begues**, i ens plantem davant l'**Autòdrom de Terramar**, construït tot ell en el **terme municipal de Sant Pere de Ribes**.

Caldria agafar el caminet que dóna accés al recinte (**tenim 10' per reagrupar-nos per sisena vegada**). El caminet és pas privat i surt a la pista, enfront de la **masia del Clot dels Frares**. Per raons de seguretat, si a darrera hora no s'han solucionat els permisos necessaris per accedir a la pista i poder-hi donar mitja volta, des del lloc on fem reagrupament girarem a mà esquerra per un camí paral·lel a la riera, que s'endinsa al bosc situat a llevant

de la **mntanya del Pedroell**, itinerari d'obaga, amb vegetació verdosa garrafenca. Mentre es camina, a mà dreta podem observar l'obra, aleshores titànica, de l'**Autòdrom**. Finalitzat el camí boscós, es travessa la riera farcida de còdols i s'arriba el **camí del Carç**.

En el cas que es pogués accedir a l'Autòdrom, se'n surt quan es porta mitja volta per la pista. A mà dreta hi ha un senderó de sortida. El senderó passa per un bosquet i després per uns camps que s'han de vorejar per la dreta, fins a aconseguir el **camí del Carç**, camí que també dóna accés al **camp de l'aeromodelisme**. Nosaltres hem d'anar cap a l'esquerra, el camí travessa altra vegada la **riera de Begues** i a continuació es deixa un camí esquerrà que es dirigeix a la **masia de la Mata** i a la depuradora instal·lada en la **pedrera del Pedroell**.

Ens desviem a l'esquerra pel camí del Carç i el deixem quan es veu que se'n va en direcció a una foradada de sota l'autopista. Aleshores encetem un altre camí que s'acosta a la **masia de la Mata** i a la **mntanya del Pedroell**, turó que tenim a mà esquerra i que fou mig menjat per la pedrera que subministrava les grosses pedres emprades en la construcció del port de la nostra ciutat. Ens dirigim a un segon pas per sota l'autopista Pau Casals C-32.

Un cop s'ha superat l'autopista i s'ha arribat a una rotonda, abans de creuar la **carretera de Puigmoltó BV-2113** tenim un **pas vigilat pels Mossos i s'ha d'anar amb compte**. Ja situats a l'altre costat, es deixa a l'esquerra una pista cimentada i una falsa Torrota; més endavant, a la dreta, també deixem el **camí vell de Puigmoltó**; hem d'agafar un camí de terra que puja fins als **Cocons**. Més endavant el camí bifurca i cal anar vers l'esquerra, itinerari que ens porta al pont damunt l'autopista, on tenim el **setè i darrer reagrupament de 5'**. Des d'aquest pas elevat es veu la **masia dels Cocons**. De fet, s'ha aconseguit l'antic **camí Ral de Ribes a Vilanova i la Geltrú**, que passa pel costat de la **masia de Xoriguera** i de **can Mironet del Bosc**, ambdues finques situades a la banda dreta. Quan es deixa el camí Ral es circula per la part de llevant de la **carretera del Casino**.

Abans de creuar la carretera del Casino, en realitat **passeig d'Eduard Maristany** però altrament dit "carretera dels Xiprers", **compte amb els cotxes!** Més enllà, per mitjà de la llera del **torrent de Solers o de la Masia Nova**, es passa per sota la **Variant C-31** i s'agafa un trajecte artificial que obren paral·lel a la Variant com a compensació per haver tallat el camí Ral que sortia de la nostra ciutat vers Sant Pere de Ribes. Aquest camí acaba on encara resta una **fita de terme**, ço que vol indicar que a partir d'aquest moment s'entra en el **municipi de Vilanova i la Geltrú**.

Ens passem pel **polígon industrial mal anomenat de Santa Magdalena**, quan s'hauria de dir **de la Piera** i, si filem més prim, del **bosc d'en Mata**, aquesta denominació en memòria d'una gran boscúria que hi havia segles enrere. Baixem per la dreta de la **rambla dels Països Catalans** i cal creuar la **ronda d'Europa** per pas zebra: **Pas vigilat pels Mossos. Compte amb els cotxes!**

La rambla dels Països Catalans no la deixem. Creuem per pas zebra de la carretera vella de Vilafranca, en la **barriada del Tacó**, i continuem fins a la **rambla de Pep Ventura**, on girem a mà esquerra. Seguidament, per pas zebra es travessa la **ronda Ibèrica (pas vigilat)** i ens plantem a la **plaça de la Moixiganga**. Es baixa pel **carrer d'Olesa de Bonesvalls**, la **plaça de les Casernes**, el **carrer de les Premses** i la **plaça de Pau Casals**. Finalment, en el **carrer del Comerç**, hi tenim l'arribada.

Característiques dels llocs i masies més interessants del recorregut

Fins ací la descripció de la Caminada d'enguany. Tal com hem fet els darrers anys, passem a informar de tot el que sabem dels llocs i masies del recorregut. Cal dir que algunes explicacions poden semblar repetitives d'edicions anteriors. Sols les procurarem actualitzar, ja que, gràcies a les darreres documentacions consultades i a diverses publicacions que van apareixent, com més anys tenim, més ens assabentem de nous fets i dades de la nostra geografia. Tot i així, si hi ha algú interessat en saber-ne quelcom més, cal que ho demani a la Talaia. Serà complementat en escriure.

Avui començarem parlant de les **barraques de pedra seca** de la nostra contrada. Gairebé en totes les Caminades Populares hem observat aquestes curioses i abandonades construccions. Avui també en veurem. D'entrada ens podem fer un parell de preguntes: per què tantes i quina utilitat devien tenir? Abans de contestar, hem de comentar quelcom més. Segons diuen els experts, de barraques de pedra seca de diverses tipologies n'hi ha arreu de la Mediterrània i des de temps immemorials. Pel que fa al nostre territori, es desconeix des de quan existeixen les **mulasses**, car poques vegades hi consta la data de construcció. Sabem d'una, ubicada en el terme de Ribes,

que porta la data de 1797. Per obtenir notícia escrita de barraques hem d'esperar la publicació del Nomenclàtor Oficial de l'any 1860, on es llegeix que, aleshores, a Vilanova i la Geltrú n'hi havia quaranta-nou. En aquesta relació s'hi afegia que eren **“barracas inhabitadas”** i s'especificava que **“estas barracas sirven para guarecerse los trabajadores en tiempo de lluvia”** i “están diseminadas por el término jurisdiccional, distando de la cabeza del distrito 1.600 metros la más próxima”.

Per altra banda, fa pocs mesos tinguérem l'encert d'una extraordinària troballa datada el mateix any 1860, un document que porta per títol: “Lista de las **Mulasas y Barracas** del término de Villanueva y Geltrú”, relació de 26 construccions de Vilanova i 20 de La Geltrú, amb noms, cognoms o renoms de persona que a hores d'ara tenim quasi totes identificades, que no vol dir situades. Són les següents: les de Vilanova, les mulasses i barraques del Tort, Narcís Llauné, Isidre Trasas, Cara Melo, Llibert Jané, Baldiris, Bartoldo, Rusell, Joan Gansu, Juandó, Samà, Antonet Caxas, Furné aragall, Jirabals, dues del Jaume de la Pallisa, l'aigua calenta, Pitchot, Ventura Xaus, Caputxí, pessa del pa, Muchunets, Panchitu Ferrer, Paixa, Culoma i Micalet; les de La Geltrú, escirol, cunchenc, Saletas, Rabentós, dues del Sans, Paparina, Samà, Samà dels Colls, Juandó, chupita, Securo, dues del Garell, Paulí, Bundat, dues del Triola, Franc, Gurdiola i Arboix. Què us sembla aquest mostrari? No és fantàstic? Segur que reconeixereu més d'un personatge.

En l'actualitat poquíssims noms sabem de les barraques de pedra seca inventariades. La més coneguda és la llegendària **barraca del Bruno**. Hi hem passat en més d'una Caminada i segueix essent molt visitada pels col·lectius excursionistes de la nostra ciutat.

Desconeixem si foren comptades totes les que en aquella època existien, però dècades després, l'any 1914, en els plànols del cadastre se'n veuen situades moltes més, totes elles anomenades “albergue”. Precisament, en una nota del Diari de l'any 1918 es dóna la sinonímia “albergue o **mulassa**”. L'any 1913, l'Ajuntament donava permís per a bastir dues “barracas”, una en el Racó de Santa Lúcia i l'altra a la Plana. L'any següent se'n feia una de nova en el Banderer i, el 1937, encara es concedia permís per a “construir una **mulassa**” als afores de la població. En un darrer inventari, fet l'any 2003, es comptabilitzen cent trenta-vuit barraques en la totalitat del terme, de les quals set són bessones. A hores d'ara ens han assegurat que n'hi ha algunes més.

Com s'ha vist més amunt, el document de l'any 1860 fa menció de la utilitat de les barraques de pagès, i pel que fa a la seva quantitat tot sembla indicar que entre mitjan segle XIX i el cadastre de 1914 hi hagué una gran proliferació de barraques. Aquestes dates concorden amb l'expansió de la vinya, el boom del vi i les exportacions massives, que finalitzaren amb el desastre de la fil·loxera (1890–1897). La fase de prosperitat econòmica, considerable i sobtada, ocasionà la total transformació del camp i de les muntanyes en un autèntic paisatge de marges i feixes, que després, amb la desaparició de la vinya per culpa de la malura, va ésser substituït per la pineda i els garrofers. Els incendis dels darrers anys han posat al descobert l'ingent treball dels margeners i en aquest procés hi devien col·laborar els “segarretes”, veremadors segarrencs que cada any venien a buscar feina temporal, dels quals es tenen notícies a casa nostra des de l'any 1790 fins al 1896, aquest darrer any en plena propagació de la temible fil·loxera. Es té informació de la gran habilitat d'aquesta gent en la construcció amb pedra seca. Tenint en compte que venien famílies senceres i que ací hi passaven setmanes fent la verema, no seria forassenyat pensar que poguessin bastir barraques per aixopugar-se i fins i tot per viure-hi.

El mot **“mulassa”** també es troba en la crònica de notícies del Diari de Vilanova de l'any 1872. És una paraula gairebé exclusiva de Vilanova i la Geltrú, de la qual no se sap el seu significat, però sembla tenir alguna relació amb la pedra de **molassa** amb què feien les barraques a la Provença francesa, és a dir, que podria ésser un mot portat pels occitans en les seves migracions dels segles XVI i XVII. Sabem que la **molassa** és una pedra tova de la majoria de les pedreres properes a Vilafranca. En alguns llocs, d'aquesta pedra tova en diuen “pedra tosca” i en altres “turo”, però aquest no és el nostre cas, ja que aquí la pedra és gairebé tota calcària. Per això hi havia tants forns de calç, actualment abandonats.

Comentada l'anterior qüestió, anem a exposar la resta de llocs i masies de la Caminada. Tal com vam fer l'any 2006, hem començat pel **carrer de Sant Gregori** -format a partir del segle XVII, juntament amb els actuals carrers de l'Aigua i dels Mercaders-. Popularment era conegut per **carrer de la sínia Nova** i, a partir de l'any 1735, segons acord municipal prengué el nom actual. Llavors, fora de la vila fortificada els camins portaven a múltiples sínies. La **sínia Nova** era una d'elles. De fet, la sínia estava situada a l'inici del **carrer de l'Aigua**, vial que aleshores -i fins a l'any 1857- duia el mateix nom de Sant Gregori. Una part d'aquesta sínia, l'any 1814 fou confiscada per a formar-hi la **plaça de les Neus** -aquí hi havia el segon cementiri- i el principi de la **Rambla**, aquesta iniciada l'any 1815.

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA **TALAIA**

PLÀNOL DE LA XXV CAMINADA POPULAR de Vilanova i la Geltrú

27 de gener de 2013

Seu de la Talaia - carrer de Sant Gregori - rambla Principal i rambla de la Pau - carrer de l'Àncora
rambla de la Farola - pont damunt el torrent de la Piera - pujada de Sant Cristòfol
camí dels Colls o de la Muntanyeta - urbanització Casa del Mar - camí de Miralpeix
urbanització de Miralpeix - can Girona del Camí - Autòdrom de Terramar - el Clot dels Frares
camí del Carç - muntanya del Pedroell - els Cocons - Xoriguera - can Mironet del Bosc
carretera de Solers - camí vell de Ribes - avinguda dels Països Catalans - rambla de Pep Ventura
plaça de la Moixiganga - plaça de les Casernes - Seu de la Talaia

AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Alpinisme i Escalada

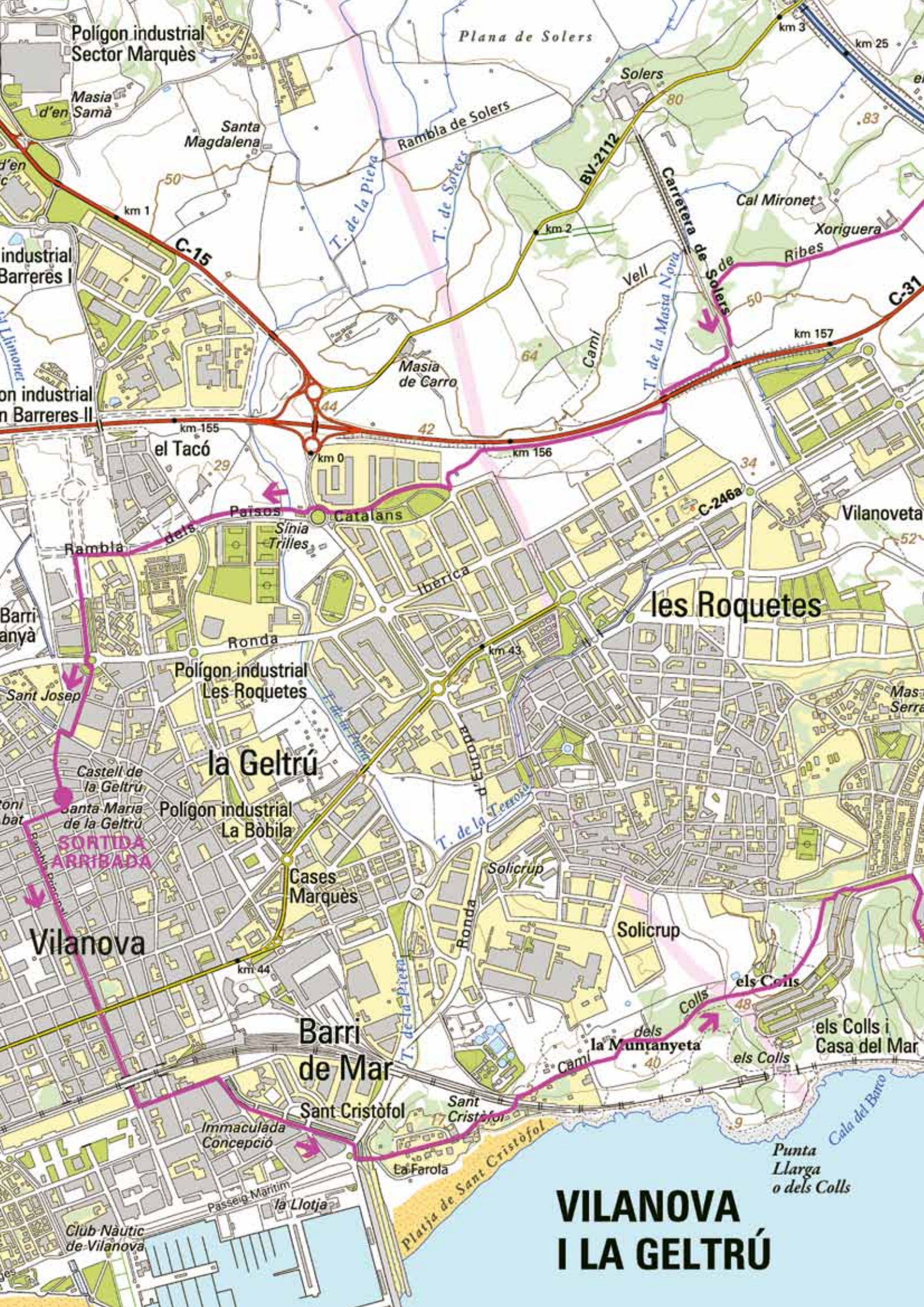

Ajuntament
Sant Pere de Ribes

CONSORCI DELS
COLLS I MIRALPEIX
COSTA DEL GARRAF

INTERSPORT
OLARIA

Polígon industrial
Sector Marquès

Plana de Solers

km 3

km 25

Solers

Rambla de Solers

BV-2112

Cal Mironet

Xoriguera

Ribes

Santa
Magdalena

km 1

C-15

Industrial
Barreres I

Industrial
Barreres II

Masia
de Carro

Camí

T. de la Manta Nova

el Tacó

km 155

km 0

km 156

Paisos

Catalans

Rambla
dels

Ronda

Polígon industrial
Les Roquetes

les Roquetes

Vilanoveta

Barri
anya

Sant Josep

Castell de
la Geltrú

Santa Maria
de la Geltrú

Polígon industrial
La Bobila

la Geltrú

Cases
Marquès

Solierup

Solierup

Vilanova

km 44

Barri
de Mar

Sant Cristòfol

Sant Cristòfol

Immaculada
Concepció

Plaça de Sant Cristòfol

Club Nàutic
de Vilanova

Passeig Marítim

la Llotja

els Colls

els Colls i
Casa del Mar

Punta
Llarga
o dels Colls

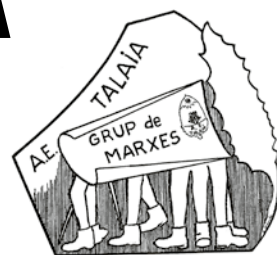
VILANOVA
I LA GELTRÚ

XXV CAMINADA POPULAR DE
VILANOVA I LA GELTRÚ
27 DE GENER DE 2013

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA **TALAIA**

- ESCALADA
- ALTA MUNTANYA
- ESPELEOLOGIA
- SENDERS
- ESQUÍ ALPÍ
- DESCENS D'ENGORJATS
- ESQUÍ DE MUNTANYA
- EXCURSIONISME
- CULTURA
- MUR ARTIFICIAL D'ESCALADA
- AUDIOVISUALS
- MARXES TÈCNIQUES
- CAMINADES
- CURSES
- MEDI AMBIENT
- RAIDS
- ORIENTACIÓ
- CURSETS
- FORMACIÓ
- LLICÈNCIES ESPORTIVES
- LLOGUER DE MATERIAL
- BAR
- BIBLIOTECA
- CAMPAMENTS
- SALA D'ACTES
- SECRETARIA
- CARNAVAL
- CONFERÈNCIES
- EXPOSICIONS
- LOCAL SOCIAL

Viu la teva aventura amb nosaltres

El cementiri va subsistir fins a l'any 1817 -per passar-lo a les afores, on encara el tenim- i l'any següent ja existia la **plaça de les Neus**. El 1818, l'hortolà **Jaume Soler de la sínia Nova** encara vivia en el carrer de Sant Gregori, però més tard es traslladà a la partida de la Plana, en el paratge de Soterrània, on ara en volen dir Eixample Nord.

La **rambla Principal** ha sigut molt estudiada, fins que l'any 2007 en sortí una monografia molt completa que gairebé ho diu tot. Només cal llegir el seu subtítol: "Centre neuràlgic de l'activitat, esplai i esdeveniments populars i socials". El text ens recorda que aquesta importantíssima artèria de la nostra ciutat fou realitzada en diverses etapes i durant molts anys. El 1851 fins al **carrer del Col·legi** i el 1860 fins a la **rambla Transversal**.

Pel que fa a la **rambla de la Pau**, també va fer-se esperar fins que va arribar al **passeig Marítim**. Començada a partir de l'any 1873, no va acabar-se fins a l'any 1957. La rambla Principal i la rambla de la Pau totalitzen més d'un quilòmetre i quart. En ambdues hi ha tota mena d'edificis de més o menys importància. Cal destacar el **teatre Principal** (1837), **can Gener** (1902), **cal Magriñà** (1923), **can Pahissa** (1921) i la desapareguda **fàbrica Pirelli** (1902).

En aquesta ocasió, per sortir de la Rambla la Talaia ha escollit el **carrer de l'Àncora**, nom de quan el 1876 el consistori designà diverses denominacions per a alguns carrers, com així consta en el plànol de Gumà i Ferran d'aquell any. Per tant, el vial existia abans del ferrocarril que havia de creuar la nostra ciutat l'any 1881. El tram que la Caminada empra passava per **la Rajanta**, zona situada abans d'arribar al torrent de la Pastera i que havia sigut excavada per a una bòbila propera que el ferrocarril va dividir en dues parts. Era la partida coneguda per **la Terrera**. L'extracció d'argila originà la formació de talussos per on, es diu, en dies de pluja hi rajava aigua, tot buscant el desguàs del proper torrent. Era l'any 1872 quan l'Ajuntament ordenava tirar la runa en el torrent, precisament en "la especie de **salto ó barranco** que se ha formado en frente de la huerta de los herederos de D. José Marrugat". En els plànols de Vilanova de 1861 i 1865, el carrer de l'Àncora encara duia el nom de **carrer de la Terrera**, vial que s'havia traçat damunt un camí que procedia de les sínies del ponent de la vila i que es dirigia al **Forat de la Terrera** (1855), creuant els antics camins Gran (rambla de la Pau) i Xic (carrer de la Llibertat) que s'iniciaven en la plaça dels Carros i que es dirigien a mar. Aquest **Forat** potser es podria relacionar amb la més tard popular **Rajanta**, des de l'any 1989 nom d'una plaça un xic separada del seu lloc original. Permeteu un breu incís. A més d'història parlem d'esoterisme. El tram del carrer de l'Àncora que entronca amb el carrer de Magdalena Miró (el que va per sota la via del tren), era conegut popularment amb el nom de **carrer de les Bruixes**, ja que, l'indret, amb una fassina i uns safareigs, gairebé sense habitatges, suscitava una atmosfera que la imaginació dels infants, sobretot, poblava d'aquests éssers malèfics.

Anem per la **rambla del Far**, que s'hauria d'haver dit **de la Farola**. Argumentarem el per què. Si bé fou una decisió popular, no fou consultada la Comissió de Nomenclatura Municipal. Si ho haguessin fet els hauríem assabentat que la paraula **Far és sinònima de Farola**, nom normatiu català que no és cap castellanisme, ja que la "farola" castellana és un fanal català i en canvi el mot català far s'assembla molt més al castellà "faro". Hi ha faroles documentades a tota la costa catalana, valenciana i balear. I la nostra no és cap excepció. Des que existeix el Diari de Vilanova (1850), gairebé totes les notícies es refereixen a "la Farola" i així consta en molts documents servats

Rambla de la Farola

Pont de Sant Cristòfol i Farola

Sant Cristòfol

El Mirador

de la Piera, com que és inèdit en anteriors explicacions, n'escriurem unes línies. **La Piera** era una antiga **partida** geltrunenca situada a banda i banda del torrent del mateix nom, que limitava, a llevant, per les terres de Carro; a ponent, per la carretera vella de Ribes i el camí de Santa Magdalena; a tramuntana, pel pont de Carro; i a migdia, pel camí vell de Sitges. El **lloc** de la Piera es documenta l'any 1408 i, com a partida -simultàniament amb el de lloc- a partir del 1591. En terres geltrunenques, el **torrent** de la Piera, documentat el segle XV, recull les aigües del fondo de Santa Magdalena, que baixen del corral de Carro, i totes les que davallen d'una gran part de la falda de migdia del Montgròs, sobretot les que passen pel mas de les Catalunyes, can Martí, cal Massalleres i el mas de Montgròs, torrents que conflueixen en el torrent de la Puça. Aquest darrer i el de Santa Magdalena formen el de la Piera, nom que pren pel fet de creuar la partida d'aquesta denominació.

En emprendre la **pujada de Sant Cristòfol** deixem l'emblemàtica **Farola** a la nostra dreta. Sembla que el projecte del **Centre d'Atenció al Visitant El Far** pren forma, nou equipament que acollirà un punt d'informació turística, les col·leccions museístiques del Museu del Mar i del Museu de Curiositats Marineres Roig Toqués i un bar-restaurant. L'actual edifici de la farola s'aprofita per instal·lar-hi les col·leccions del Museu del Mar i el punt d'informació turística i de l'Estació Nàutica.

a l'Arxiu Comarcal del Garraf. És el nom autèntic i popular que li donen els pescadors d'arreu de la costa i així mateix els pescadors de la nostra ciutat. Fou una llàstima no haver respectat la veu popular de la platja.

El desviament del **torrent de la Pastera** va quedar cobert per la nova rambla l'any 2011. La cobertura del torrent de la Pastera des de la **plaça de les Casernes** fins al **carrer de l'Àncora** es va fer durant més d'un segle, fins que a l'any 1883 va enllestir-se definitivament en l'últim tram de darrere la Biblioteca-Museu Balaguer. A partir de la seva sortida sota el carrer de l'Àncora, el torrent desguassava dintre del Port per on hi ha el **carrer de Canàries**, fins que fou desviat vers el seu homòleg de la **Piera** l'any 1957, fent que confluïssin ambdós on s'acaba el **passeig Marítim**.

Una de les artèries més llargues i concorregudes del municipi és la **ronda d'Europa**, que trasllada el trànsit rodat des de les rotondes de la Variant C-31 fins al Port, seguint més o menys el curs del torrent de la Piera. La seva denominació, juntament amb la ronda Ibèrica i la ronda d'Amèrica, data de l'any 1989. Iniciada dos anys abans, aquesta complexa obra de circumvallació fou construïda en diverses fases. El seu traçat ens recorda aquella futura "avenida del Comercio" que va dibuixar Gumà i Ferran en el plànol de l'any 1876 de l'eixample de Vilanova i la Geltrú subtitulat "Líneas de prolongación y proyecto de puerto". En parlarem més avall, quan analitzem la ronda Ibèrica.

El pont damunt el torrent de la Piera és conegut com **pont de Sant Cristòfol**, primitiva construcció de ferro que l'any 1918 serví per a traslladar les vago-netes carregades de pedra arrencada de les Roques Altes per bastir el primer moll del port. En un aiguat d'agost de l'any 1926, el pont es va ensorrar i el van reconstruir l'any següent. Quan el 1957 es desvià el torrent de la Pastera vers el de la Piera, aquest pont fou reemplaçat per un de nou, que posteriorment, el 2000, van fer més ample. Ja que som sobre el **torrent**

Pujant més amunt, l'**ermita de Sant Cristòfol** ens queda a mà esquerra. Les darreres notícies són de l'any 2008, quan el periòdic "El País" anunciava que es venia l'ermita per 3,3 milions d'euros. La propietat disposa de 10 habitacions, 10 sales de bany, dues cuines, tres salons, piscina climatitzada i sauna. No tenim informació que s'hagi venut.

Un cop s'ha traspassat el pont sobre les vies del ferrocarril, iniciem el **camí dels Colls o de la Muntanyeta**, fa poc temps condicionat com un tram del **Camí Pedalable Vilanova – Les Roquetes – Sitges** per Miralpeix. Des de l'any 1997, el Pla General d'Ordenació volia promoure el pla parcial del lloc, però el nou Pla preserva i allibera la Muntanyeta de l'acció urbanitzadora, ja que forma part dels reivindicats Colls vilanovins. Tot i així, pel març del 2007 es pensava fer 161 habitatges a la Muntanyeta. Estarem amatents.

Tot just es passa per la fita de terme que indica l'entrada en el municipi ribetà, a la part baixa es veu la **masia dels Colls**. La mal anomenada "Casa del Mar", des de l'any 2008 fou rehabilitada estructuralment per fer-ne un equipament hotel·ler. Immuebles y Valores, constructora de la urbanització del mateix nom, cercava un operador que gestionés l'hotel. La crisi no ha permès tirar endavant el projecte. I per als qui encara no saben el perquè del nom de la masia, escriurem quatre mots: El nom dels **Colls** –documentat des de l'any 1372– es relaciona amb els "**colls de mar**", grosses onades que peten contra les roques amb molta força. Ho podeu llegir en el "Diccionari Català-Valencià-Balear" de l'Alcover Moll, volum 3, pàg. 289; en el "Diccionari de Marina" de Ferran Canyameres, pàg. 146; i en el "Diccionari etimològic", de Joan Coromines, volum II, pàg. 822. La paraula és viva entre els pescadors de tota la costa catalana (Sitges i Vilanova incloses) i valenciana.

La **urbanització Casa del Mar** –segons l'Ajuntament de Sant Pere de Ribes és "**urbanització dels Colls**"– i el pla parcial de la **Casa del Mar** de les Roquetes es van aprovar definitivament el juliol de 1998, autoritzant la construcció de fins a un total de 310 habitatges de luxe i de tipus familiar. De l'any 2005 és el següent anunci: "Calidad de vida en primera línea de mar. El Conjunto Residencial Casa del Mar está situado en una zona llamada **Els Colls de Miralpeix**, en el término municipal de Sant Pere de Ribes, a tan sólo 5 minutos de Sitges y a 30 minutos de Barcelona. La zona cuenta con completas instalaciones, infraestructuras y servicios, así como con una amplia red de comunicaciones. Por todo ello, está considerada uno de los núcleos con mayor calidad de vida de Europa. Residencial Casa del Mar es un ambicioso proyecto que desde su origen ha sido sensible a la preservación de un espacio natural extraordinario. Su arquitectura nace de un profundo respeto por el entorno, y se concreta en edificaciones escalonadas de baja altura que se adaptan con coherencia al peculiar relieve de la zona". Ja ho sabeu. Si teniu diners...

La malmesa barraca de **Buenos Aires** encara és del terme de Ribes, però està situada al costat mateix del marge de pedra seca carener que delimita el municipi de Sitges. Donarem quatre detalls del perquè d'aquesta caseta. La construcció té més de cent anys. El 1907 hi hagué una reunió d'amics "en la bella finca llamada Buenos Aires", trobada motivada per a celebrar els anys del rei Alfons XIII, el qual havia nascut a Madrid el 1886. Segons diuen, un "indiano" o "americano" va fer construir la barraca per al seu esbarjo. Qui podria ser aquest personatge que recordava el seu passat a l'Argentina? L'amo de Solicrup i de totes aquelles terres? En aquest cas podria ser el marquès de Samà, Antoni Samà Urgellès. ¿O tal vegada Joan Soler Suau, conegut per "Sans de Gornal", que ho comprà als hereus del primer, difunt l'any 1890? És una qüestió que cal acabar d'esbrinar.

En el camí dels Colls a Miralpeix hi trobem dues serres que porten el nom de "Paranys" i això vol dir que n'hi havia molts. Una serra és la dels **Paranys de les Mesquites** i l'altra simplement dels **Paranys**. La primera és la que marca la línia de terme entre Ribes i Sitges. Fins que no es creà la parròquia de Santa Eulàlia de les Roquetes (1975), aquesta serra també marcava el límit oriental de la parròquia de La Geltrú dintre el municipi de Sant Pere de Ribes, que per la part interior arribava fins a Vilanoveta. A la vegada, era la partió entre les antigues finques de Solicrup i Miralpeix. Bé, tornem al que dèiem. Resseguint la carena es troben cocons per a recollir aigua i paranys que s'han fet servir tota la vida. El nom es documenta a l'any 1728: **serra dels Paranys**, "abans anomenada de **l'Aucell** (1228-1651) i antigament d'Otger". Com sabem, el mot *mesquita* no té cap relació amb un santuari musulmà, sinó que és sinònim de femta o fems, substàncies que serveixen per adobar els camps. Aquest topònim, el tenim per triplicat a la comarca, un a Olivella, un a Vilanova i aquest d'avui, que dóna nom al **coll de les Mesquites** i al **fondo de les Mesquites**, aquest totalment sitgetà. La segona **serra dels Paranys** és la que es travessa quan s'entra en la urbanització de Miralpeix. Aquesta serralada, com hem dit més amunt, baixa del Fitó de Miralpeix fins a la punta de les Coves, surt documentada a l'any 1536 i es torna a trobar el 1611.

La **urbanització de Miralpeix** –sector ordenat l'any 1969– consta de dos conjunts. Un situat al redós de l'enrunada masia, amb el nom d'**urbanització Can Girona** i, l'altre, un xic apartat, és l'hotel **Dolce Sitges**, de la

Masia Miralpeix

Hotel Dolce i vistes

multinacional Dolce Internacional Espanya. Ambdós sectors tenen l'accés pel llarg pont nou que l'any 2008 es va fer per creuar la riera de Begues entre el ferrocarril i la carretera de la Mata. Els xalets edificats en el vessant de migdia de la muntanya es van menjar l'antic camí que de la masia pujava al castell de Miralpeix. En el seu lloc van obrir una inclinadíssima pista formigonada que puja pel darrere de les cases que foren construïdes excavant el turó. Pel que fa a l'hotel, un grandios edifici de planta semicircular, van tenir la delicadesa de deixar en el centre del perímetre el **molí de Miralpeix**, aixecat pels Pasqual de Miralpeix l'any 1581. Tot un detall per part dels propietaris. Un altre detall: el 2004 convidaren a tothom en una "Jornada de portes obertes" on no hi va manca res. Dos anys després, Dolce Sitges passà a mans del fons de capital privat irlandès Inchydoney Partnership. "Dolce Sitges a Hotel, Resort & Conference Destination".

Mentre s'anaven aixecant els xalets, la **masia de Miralpeix** s'anava ensorrant. Després d'un acurat treball titulat "La Quadra de Miralpeix de Sitges: una masia per recuperar", editat el 2005, l'any següent, quan encara hi havia diners, es notificava que la restauració de la **Masia Miralpeix** s'inclouria en el projecte de l'Espai de les Arts com a Cau Ferrat de la Gastronomia, en un conveni entre l'Ajuntament i l'empresa Sagardotegi. Es deia que hi hauria un projecte de rehabilitació de la masia i un Pla Especial per a aquest espai, que data dels segles XIII a XV. Potser no tindran temps de fer-ho.

Des de la urbanització de Miralpeix ens adrecem a can **Girona del Camí**, masia de la qual en vam parlar a bastament en la Caminada de l'any 1999. Com sap la majoria, el caseriu està situat en el vell **camí de Sitges a Vilanova i la Geltrú**, itinerari que deixà de ser útil en construir la carretera de la Mata, el 1868. Podem afegir que l'any 2006 es va concloure la restauració d'aquest vell i antic camí. El vial, que fins aleshores estava tancat, fou accessible a peu i en bicicleta i l'accés lliure

d'entrada era per can Girona. Des d'aquella data no s'ha fet cap més actuació i el camí torna a ser intransitable.

El ribetà **Autòdrom de Terramar** aviat farà noranta anys. Consta d'una pista de ciment de 12 centímetres de gruix, peraltada per facilitar les curses d'automòbils. El projecte va ser presentat al Ritz el 1922 i la primera pedra es posà el mateix any. Hi treballaren quatre-cents obrers, s'invertiren 3.500 tones de ciment i formigó i 21.400 cartutxos de dinamita. La inauguració fou el 28 d'octubre de 1923, amb la presència de l'infant Alfons de Borbó. El ràpid augment de la velocitat dels automòbils va fer que aviat deixés de ser utilitzable. El 1930 l'estat embargà les instal·lacions, que foren adquirides per l'estranger Edgar de Morawitz. Després passà per altres mans. En 1955 es va fer un intent fallit d'organitzar-hi curses de motocicletes. Vers l'any 1975, a l'espai buit de sota les grades dels espectadors s'hi va instal·lar una fàbrica de pinsos. Finalment, fa dos anys es promou el projecte d'**"Autòdrom Resort"**, a càrrec de Salvador Mora. La propietària de l'autòdrom és Maria Teresa Lloret. Per altra banda, es va posar en marxa l'"Associació Amics de l'Autòdrom", que tindrà per objectiu principal la preservació del seu caràcter històric i d'indubtable valor en tots els àmbits.

Dintre l'Autòdrom hi ha la **masia del Clot dels Frares i la masia del Clot d'en Sidós**. Ambdues estan situades en un indret antigament conegut per **quadra del Clot** o també per **Clot de Ribes** (segle XIV), aleshores del beneficiat

de la Capella de Santa Maria, és a dir, de l'abadessa de Sant Pere de les Puelles. La primera masia es coneix per **Clot dels Frares** des que a principis del segle XVI el Clot fou propietat de la Companyia de Jesús. Es tracta d'una bella masia fortificada, casa del segle XVI, una de les millors de la comarca, restaurada posteriorment. Consta de planta baixa, pis i golfes. Al pis es veuen tres finestres amb llinda de pedra i elements decoratius força malmesos, llevat de l'escut sobre el finestral central. La casa es comunica per un pont de fusta amb la **torre de defensa de planta quadrada**, que conserva esgrafiats i un rellotge de sol. Tant l'interior de la torre, com de la residència han estat transformats totalment, i no queda res d'antic. El **Clot d'en Sidós** és una masia tancada dintre un baluard de l'any 1862. Disposa d'una sola teulada sobre la façana, semblant als corrals comarcals. Encarada a ponent, té una porxada en el primer pis i portals d'arc rodó. Tot i l'aspecte antic, presenta annexos prou moderns.

A llevant del **camí del Carç** hi ha les instal·lacions del **camp de l'aeromodelisme Els Cards**, que en realitat hauria de dir-se **El Carç**, nom de la caseria propera a Puigmoltó, ja que les terres del camp són a la **plana del Carç**. Els Cards és una urbanització entre Vilanova i la carretera de la Mata. Gairebé tothom sap què és un card: per les seves punxes i per ser aliment de les cadeneres. Però poques persones sabem què és el carç de la nostra contrada, sinònim de càrritx, que és la denominació més general. El carç (en castellà "cañizo") és una canya prima, que forma carçoses amb nombrosos individus de tiges erectes coronades per espigues on es troben les fulles, llargues i primes. Al tacte, el carç és raspós amb marges esmolats i feridors; viu a totes les muntanyes garrafenques i fa unes dècades que envaeix gairebé totes les fondalades, fent-les intransitables. La planta de carç ha donat cognoms (Carsí) i noms geogràfics, com **la Carçosa** de Ribes, el **fondo de la Carçosa** de Castellet, **les Carceres** d'Olesa de Bonesvalls (allí, de la planta en diuen "carsus"), **la serra i el fondo del Carceret** de Canyelles i **la bassa del Carceret** de Cubelles. D'exemples no en manquen.

La **masia de la Mata** i la **muntanya del Pedroell** –on hi hagué la pedrera per a la construcció del port de Vilanova i la Geltrú– han quedat a la nostra esquerra. La masia és ribetana i la muntanya la tenen a mitges Sant Pere de Ribes i Sitges. El mas de **La Mata** és famós pel grandió arbust que li dóna nom, ja que abans era conegut per mas del Pedroell. De les mates gegants que hi ha a la comarca, és la de més dimensió. L'any 1866, aquesta mata ja mesurava 22 metres de perímetre. El **turó del Pedroell**, tallat per la pedrera pel vessant sitgetà, en el segle XI s'escrivia "Pedrosel", és a dir, pedregós, i aleshores era fita de tres termes: Ribes, Sitges i Miralpeix, fins que aquesta darrera quadra fou agregada al municipi sitgetà.

Pel davant **dels Cocons, de Xoriguera i de can Mironet del Bosc** hi hem passat més d'una vegada, la darrera en la Caminada de l'any 2010. Poca cosa podem afegir d'aquestes tres masies, però hi ha novetats pel que fa a **Xoriguera**. Des de l'any 1998 n'és propietari Àlvaro Gasol, el qual ha arranjanat la façana i tot l'edifici amb molt bon criteri. Segons dades del Diari de Vilanova de l'any 2004, "Can Xoriguera" havia d'ésser un hotel rural i la masia oferiria nou habitacions amb totes les comoditats. L'establiment de la masia Xoriguera portaria el nom de "Clos la Plana". S'ha fet realitat el projecte i Clos la Plana és un allotjament de luxe envoltat de boscos i vinyes.

Can Girona

Clot dels Frares

Torre de l'Aigua

Masia Xoriguera

El mas Clos la Plana promou el turisme de negocis i d'alta qualitat. Segons el Diari de l'any 2007, l'objectiu d'aquest projecte és convertir-se en un hotel personal. Es volen potenciar les estades vitivinícoles, ja que s'hi fa vi i oli. Això és el que ofereix l'antic mas de "Can Xoriguera", que s'ha convertit en un hotel rural, totalment rehabilitat, tant l'edifici com l'entorn. Per cert, una curiositat: cal citar que entre la masia i la variant de la carretera es conserva una **olivera mil·lenària**, molt més gruixuda que les del mas Sardet en la llera del torrent de les Oliveres.

Moltes vegades hem emprat el **camí Ral** de Ribes a Vilanova i la Geltrú. Per Camí Ral es coneixia el camí públic principal que comunicava uns pobles amb altres, bàsicament els existents entre ciutats de certa importància i que després foren substituïts per les actuals carreteres. Definit com "el camí més seguit comunament", el Camí Ral era patrimoni de la corona, construït a expenses seves i ella tenia cura de la seva conservació. Aquests camins arribaven a vint-i-quatre pams d'amplada. Altres camins més estrets, els de deu pams (dos metres) d'amplada, enllaçaven els pobles amb les partides més importants del terme, i també amb altres pobles veïns. De vegades, aquests camins també els utilitzaven els traginers amb els seus carros i tartanes, i també els ramaders que pasturaven ramats més o menys grans. La història dels camins és molt antiga. A partir del segle IV abans del nostre temps, els ibers obriren els primers camins que enllaçaven els poblats més importants, sempre sobre la base dels antics camins de bestiar. Més endavant, els romans van completar una xarxa viària, amb un traçat prou adient i el ferm prou ben condicionat amb pedra i terra compactades. Els gots i els àrabs van utilitzar les vies romanes, sense obrir-ne de noves; i no fou fins al regnat de Carles III quan es van començar a configurar les carreteres actuals (dos exemples: la carretera de Molins de Rei a Vilafranca per l'Ordal, és dels anys 1790; la carretera de Vilanova a Vilafranca, es féu l'any 1759 i es va reconstruir el 1815).

Potser no ho havíem dit mai, però el **torrent de Solers o de la Masia Nova** són denominacions modernes. Antigament, quan es parlava d'aquest curs intermitent -que més avall per l'esquerra rep el **torrent de Vilanova** i es transforma en el **torrent de la Terrosa o de la Fita** en parlar roquetenc-, els anys 1588 i 1624 en deien "torrent que devalla de la **terra Cavada**", nom del qual deu derivar la Terrosa actual.

Superada la variant per mitjà d'una foradada, un camí artificial ens torna al vell **camí públic**, on encara resta una de les poques **fita de terme** o **molló** que limita el terme de Sant Pere de Ribes amb el de la nostra ciutat. La fita era una pedra clavada a terra, mentre que un molló era una construcció de pedra i argamassa, que són els materials de què consta la fita en qüestió.

En el seu dia vam dir que la **rambla de Pep Ventura** fou planejada totalment damunt la llera coberta del **torrent del Llimonet**, que antigament era conegut per **torrent de les Fembres** (1440), el qual, durant molts segles, fou el **camí Real** que s'emprava per eixir del nucli antic de Vilanova en direcció a Vilafranca. Després, en habilitar-se un nou camí en l'actual carretera que passa pel Tacó, la gent del poble, de l'antic ben aviat en digué **Camí Vell de Vilafranca** (1587). Us preguntareu el perquè de les Fembres. El seu nom devia obeir al probable emplaçament d'un bordell fora vila. Ramon Llull, a Blanquerna, feia esment d'aquests bordells, comuns a moltes viles: "A l'entrant de la ciutat estaven fembres de bordell". Doncs bé, la rambla de Pep Ventura, que inicialment s'urbanitzà fins a la **sínia Rovira**, fa pocs mesos s'ha obert definitivament fins a la **Variant**.

Moltes de les Caminades han creuat o transcorregut per la **ronda Ibèrica**. Aquesta llarguíssima avinguda comença en la ratlla de terme amb Ribes, en el sector de la Masia Nova, i acaba en la plaça dels Ocells de l'Aragai, on es troba amb la ronda d'Amèrica, que baixa del fondo de Somella. La ronda Ibèrica també ens recorda aquella futura **avinguda de l'Agricultura** que ens va dibuixar Gumà i Ferran en el plànol de l'eixample de Vilanova i la Geltrú de l'any 1876 subtitulat "Líneas de prolongación y proyecto de puerto". Així com la **ronda d'Europa** és ben bé successora d'aquella **avinguda del Comerç**, i l'actual limitada **ronda d'Amèrica** vol ser-ho d'una aleshores desitjada **avinguda de la Indústria**, la **ronda Ibèrica** ha superat en escriu aquella imaginada **avinguda de l'Agricultura** que es va projectar per damunt de la ciutat. Ha passat més d'un segle per fer realitat les avingudes proposades per l'india que després portà el ferrocarril a la nostra ciutat, l'any 1881.

Creuem totalment la **plaça de la Moixiganga**, formada l'any 1996 per una gran rotonda situada en la cruïlla de la **ronda Ibèrica**, indret on abans hi havia la **sínia del Llimonet**, horta que donà nom del desaparegut **torrent del Llimonet** a un carrer urbà traçat en la mateixa llera i, posteriorment, a una placeta adjunta. El **barri o blocs de l'Arquebisbe Armanyà** també es construïren en terrenys que foren de la sínia del Llimonet.

Hem defugit manta vegada de noticiar la **plaça de les Casernes**. Potser ja toca dir-ne quatre dades. La plaça es va configurar quan foren construïdes **les Casernes**, en l'any 1771. A causa dels continus esdeveniments militars que es van anar succeint durant els segles XVII i XVIII, que obligaven a allotjar tropes i oficials en cases particulars –de l'avinentsa de la qual resten encara pintades les graduacions militars en alguns portals– els vilanovins, fastiguejats, van preferir que es construís una caserna. Per aquesta raó, l'any 1750, el capità general va comissionar l'enginyer reial perquè en tracés els plànols. Datat de 1751, es va trobar a Simancas un inèdit i extraordinari plànol de Vilanova i la Geltrú "con sus inmediatos terrenos, para conocimiento del que deben ocupar los Cuarteles y Pabellones que se proponen". No es va construir en el lloc proposat, però l'obra va començar el juny de 1751 i va durar vint anys, restant inconclusa. Té una amplària de 84,2 metres i una profunditat de 69,3 metres. Des de 1960 acull, entre d'altres, les instal·lacions del **Pavelló Municipal d'Esports**.

El **carrer del Comerç** porta aquest nom des de la plaça de Pau Casals fins a la plaça de les Cols. De fet, era l'antic vial que s'adreçava a mar i que a partir del **portal de Mar** era el popular **camí de Mar**. El 1644 van venir els frares Caputxins i l'any següent van començar a construir el convent des de l'actual carrer de Cervantes cap a migdia. Llavors, a primers del segle XVIII, des del carrer de Sant Pere en avall el camí de Mar va passar a dir-se **carrer dels Caputxins**, denominació que només s'ha conservat de la plaça de les Cols fins a la plaça dels Cotxes. Per aquesta raó, el nostre casal de la Talaia té el número 4 del carrer del Comerç, mentre que abans, quan la primitiva casa pairal era propietat del mariner Josep Ballester "Coloma", l'any 1716, tenia el número 1 del carrer dels Caputxins.

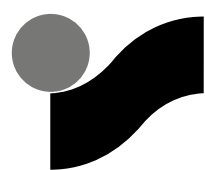
Acomiadament

Tal com s'ha dit en els darrers anys, recordem que aquesta Caminada ha estat preparada per la colla de jubilats que formen part del Grup de Marxes de la Talaia, els quals, amb molta il·lusió, hi han emprat uns dies de les seves habituals excursions. A tots ells agraïm la seva desinteressada col·laboració i els animem a seguir caminant mentre el cos aguant.

I com cada any, desitgem que la Caminada hagi estat agradable a la majoria dels participants. És el moment de donar-vos les gràcies per la vostra presència i de convidar-vos a tots a la caminada de l'any vinent.

Vicenç Carbonell Virella

en nom dels companys que organitzen la Caminada

INTERSPORT[®]

OLARIA

Pl. Soler i Gustems, 5
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

www.aetalaia.cat